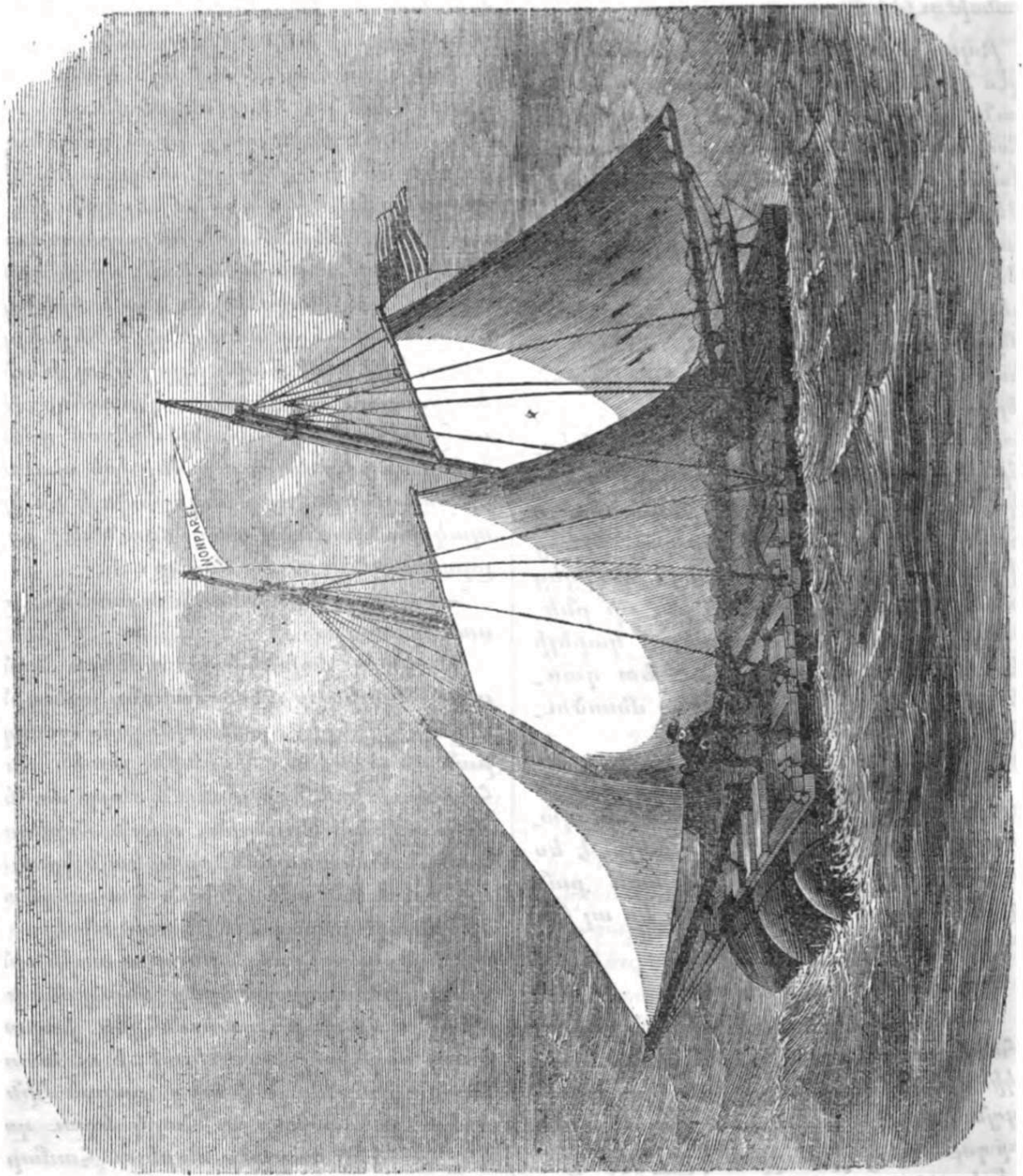


ՆԱԽԱԿ Ի ՁԳԱԿԱՆ ԽԻԺԷ:

Լոնտոայի վերջին համաշխարհական
հանդիսին առթիւ Նորթհրմպթըրլէնտի

տեսակի կերպ ներկայացուցին, և շա-
տերն առաջարկեցին այդ վախճանին
համար գործածուելի նաւակները ձգա-
կան խիժէ և ուրիշ անոր նման նիւթե-
րէ շինել: Բայց Յանձնաժողովը վճռեց



ՆԱԽԱԿ Ի ՁԳԱԿԱՆ ԽԻԺԷ:

դուքսը առատ վարձ խոստացաւ այն
մարդուն՝ որ յաջողի նաւակ մը շինել.
որ դիւրութեամբ բրիտանական ափանց
վրայ նաւակածելոց փրկութեան կարե-
նայ գործածուիլ: Երկու հարիւր յիսուս

որ այդպիսի վախճանին յարմար չի գար
այդ տեսակ նիւթերէ նաւակներ շինել
որ սաստիկ թեթեւ կ'ըլլան:

Սակայն շատ ժամանակ չէ որ սկսան
Ամերիկա ձգական խիժէ նաւակներ շի-

նել զորոնք օդը փոթորկալից և ծովը խռովեալ եղած ժամանակ կը գործածեն նաւակոծելոց օգնութեան հասնելու համար: Այս նաւակները զլանաձև ձգական խիժէ խողովակներէ կը ձեանան, որոց երկու ծայրերը սուր կը վերջանայ: Այս խողովակները առագաստի կտաւով գոցուած են. և իրենց երկու եզերաց վրայ փայտեայ թեթև կամուրջներ կան, չուաններով իրարու հետ կցած: Եւ այս կամուրջները կը ձեացընեն թիավարաց նստարանը և նաւակին եզերքը:

Այս կերպով շինուած նաւակաց յատկութիւնն է սաստիկ թեթևութիւն և ձգականութիւն, անոր համար դժուարաւ կը շրջին:

Բարոյական և քաղաքական տնտեսություն:

(Տես երես 307:)

Վարկ, Դրամատեղան (Banque) և Թղթադրամ:

Պէտք է իրաց իսկական աժէքն և անոնց տրուելիք գինը զանազանել, ինչպէս է նաև իսկական սղութիւնն ու աժութիւնն ու առերևոյթ սղութիւնն ու աժնութիւնն: Սղութիւնն իրական է մինչդեռ քիչ ապրանք կայ, ինչպէս կը պատահի ձախորդ հնձոց առիթով. իսկ աժնութիւնն իրական է երբ շատ քանակով ապրանք կը գտնուին, ինչպէս կ'ըլլայ առատ հնձոց առիթով: Ընդհակառակն՝ իրաց աժնութիւնը կամ սղութիւնը սոսկ առերևոյթ են երբ դրամոյ առատ կամ սակաւագիւտ ըլլալէն կը կախուին: Ան առեն ըսել կ'ըլլայ սոսկ՝ որ աւելի կամ նուազ ստակ տալու է այն բաները ձեռք բերելու համար:

Իսկ եթէ ապրանք շատ սուղ չեն՝ այսինքն եթէ քիչ ստակ պէտք է տալ

զանոնք ստանալու համար՝ ըսել է թէ դրամը սակաւագիւտ է. այսպէս ըլլալուն պէս՝ ալ դժուար չըլլար զանոնք ձեռք բերելը: Եթէ ընդհակառակն ապրանք աւելի կը սուղնան, այսինքն՝ եթէ շատ դրամ պէտք է տալ զանոնք ունենալու համար, ըսել է թէ դրամը շատցած է, և ան առեն դժուարութիւն չըլլար զանոնք ստանալու. և քանի մը տարի է որ այսպէս հանդիպեցաւ:

— Սակայն դրամոյ աժէքին մէջ այս փոփոխութեց ազդեցութիւնները ինձի կ'երևայ թէ անճահութիւններ ունի. օրինակ իմն, երբ երկրի մը մէջ ստակին աժէքը՝ առատ ըլլալուն համար, կը նուազի, գործաւորք պէտք է որ աւելի թշուառ ըլլան, ամեն բան սուղ գնելուն:

— Իրացընէ այս բանս կրնայ պատահիլ, վրայ բերաւ Տիւրքի, եթէ ամենայն վաճառուց գիններուն շատնալը մէկէն ըլլար, և ոչ փոխադարձ նաև իրենց ռոճիկքն ալ աւելնային: Բայց դրամոյ մեծապէս շատնալուն պատճառաւ ամենայն իրաց գնոյն աւելնալը ոչ երբեք յանկարծ հանդիպելով, ռոճիկք իսկոյն կը հաւասարակշիւ վաճառուց գնոյն հետ. այսպէս քանի որ Գաղղիոյ մէջ շատ գործածութեան իրաց գինը սուղցաւ, տեսաք որ մի և նոյն ժամանակ ամեն տեղ ռոճիկները բարձրացան. նաև ստոյգ է որ կենաց պիտոյից գիներէն աւելի բարձրացան թոշակաց գիները. և ամենքդ գիտէք որ այս սղութեամբ հանդերձ դիւրագոյն կ'ապրիք և թոշակաց բարձրացած ըլլալովն աւելի հանգստութիւն ունիք՝ քան ինչ որ տասնուհինգ կամ քսան տարի առաջ:

Քիչ ետքը պիտի տեսնենք որ ուրիշ կերպ չի կրնար ըլլալ, վասն զի հասարակաց հարստութե շատնալուն հետեւանք կ'ըլլայ միշտ թոշակաց բարձրանալը:

— Բայց, ըսաւ ան առեն Սոփոն, եթէ ռոճկաց բարձրանալը գործաւորաց համար եւելօք կը հաւասարակշիւ վաճառուց գնոյն աւելնալուն հետ, այլ ոչ